

ANKARA

SAYI : ID:2008-46 / 1707
KONU : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

03-03-2008

DANIŞTAY ONUNCU DAİRESİ BAŞKANLIĞINA

ESAS NO: 2007/8264

BİRİNCİ SAVUNMA
VEREN (DAVALI)

: TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI

KARŞI TARAF (DAVACI)

: TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

VEKİLLERİ
/ANKARA

: Av. Zühal Dönmez Bestekâr Sok No: Kavaklıdere

DAVA KONUSU

Davacı TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası tarafından 11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliği'nin 3 inci maddesinin, 6 maddesinin 1/b ve 1/d bentlerinin, 9. maddesinin ve geçici 1. maddesinin 1/a bentlerinin, (dayanak maddesi iptal edildiğinde Yönetmeliğin tümü dayanaksız kalacağından Yönetmeliğin tümünün)iptali ve yürütmenin durdurulması isteminden ibarettir.

TEBLİĞ TARİHİ

: 6.2.2008

CEVAPLARIMIZ

Davacı TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası tarafından 11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliği'nin 3 inci maddesinin, 6 maddesinin 1/b ve 1/d bentlerinin, 9. maddesinin ve geçici 1. maddesinin 1/a bentlerinin, (dayanak maddesi iptal edildiğinde Yönetmeliğin tümü dayanaksız kalacağından Yönetmeliğin tümünün)iptali ve yürütmenin durdurulması istenilen düzenleyici işlem usul ve hukuka uygun olarak tesis edildiğinden davanın ve yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerekmektedir. Şöyle ki;

Söz konusu davada, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, 11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkındaki Yönetmeliğin;

- 1- 3 üncü maddesinin,
- 2- a) 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi,
b) 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi,
- 3- 9 uncu maddesinin,
- 4- Geçici 1. Maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin, iptali ve yürütmenin durdurulması istenmektedir.

Yukarıda belirtilen sebeplerin hiçbirisi anılan Yönetmeliğin iptalini gerektirmeyip, hukuka uygun biçimde hazırlanıp yayımlanan Yönetmeliğe karşı açılan davada belirtilen sebeplere karşı aşağıda verilen cevapların arz edilmesinde zorunluluk doğmuştur.

03-03-2008

26976

R

Ülkemizdeki Bitki Koruma Ürünü satışı yapan bayi veya toptancıları, zirai mücadele uygulamalarında büyük önem arz etmektedir.

Üreticilerin yaklaşık %70 i bu bayilerden tavsiye almaktadır. Tarımsal ürünlere zarar veren *zararlı* organizmalar (hastalık, zararlı ve yabancı otlar) bayilerce önce teşhis edilmekte, sonra da bunlara karşı hangi bitki koruma ürünlerini kullanacakları ve bu Bitki Koruma Ürünlerini ne şekilde, nasıl ve hangi dozda v.b. kullanmaları gerektiği hakkında bilgi verilmektedir. Ayrıca Bakanlığımız İl Müdürlüklerine, İlçe Müdürlüklerine ve Araştırma Enstitü Müdürlüklerine gelip teşhisi yapıldıktan sonra da ilaç satın alınmak üzere doğrudan Bitki Koruma Ürünü satan bayilerden Bitki Koruma Ürünlerinin temini mümkün olabilmektedir.

Bayi veya toptancıların yeterli bilgi birikimine sahip olmamaları durumunda, (zararlı veya hastalığın yanlış teşhisi, yanlış tavsiyeler) uygulamada doğrudan insan ve çevre zehirlenmesine, akut veya kronik zehirlenmelere, kalıntı, fitotoksisite, etki düşüklüğü v.b. önemli risklere neden olabilmektedir.

Bitki Koruma Ürünleri tavsiyelerine uygun ve yerinde kullanılmadığında kanserojen, teratojen, mutajen, sinir sistemini felç edici ve doğrudan ölümlere bile neden olabilecek ağır sonuçlar ortaya çıkarabilmektedir. Ayrıca böyle durumlarda çevre, akarsular, göller, yer altı suları, toprak, tarımsal yapılar ve yaşayanları ile tüm tüketiciler de risk kapsamındadır.

Tüm bu varlıklarımızın korunabilmesi, sağlıklı ve güvenilir ürünlerin üretilmesi insanımızın sofrasına kaliteli ve kalıntısı bulunmayan gıdaların sunulabilmesi için sistemde revizyonların ve iyileştirilmelerin yapılması kaçınılmazdır. Bu çerçevede ilk olarak havadan ilaçlamalar yasaklanmış, ardından tarım kimyasallarının kayıt altına alınması projesi başlatılmış ve en son olarak da Bitki Koruma Ürünleri satanların standartlarının yükseltilmesi ve gerçek anlamda konuya hakim olanların bu işi yapabilmelerini sağlayacak söz konusu Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Bütün bu problemler dikkate alındığında, ülkemiz doğasının korunabilmesi, sağlıklı ve pazar niteliği yüksek ürünlerin üretilmesi amacıyla, Bakanlığımızca 11/10/2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik hazırlanmıştır. Bu Yönetmelik ile Bitki Koruma Ürünlerini satan bayi veya toptancıların kalitelerinin yükseltilmesi ve standartlarının artırılması hedeflenmektedir.

Davacı odanın gösterdiği gerekçelere cevaplarımız aşağıda verilmektedir.

1- Ülkemizdeki zirai mücadele hizmetleri 15/5/1957 tarihli ve 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu esaslarına göre uygulanmaktadır. Bu kanunun 2 nci maddesinde "Madde 2- Bütün nebatların ithal, ihraç ve memleket dahilinde nakilleri, hastalık ve zararlılardan korunmaları, zirai mücadele alet ve ilaçlarının ithal, ihraç, imal, ihzar, satış ve kullanılmaları bu kanun hükümlerine tabidir." (Ek-1) denilmektedir. Bu çerçevede, söz konusu Kanun, yayımı tarihinden itibaren, ülkemizdeki tüm zirai mücadele uygulamalarına cevap vermiş, zirai mücadele alanındaki tüm uygulamaları kapsamış ve bu uygulamalarla ilgili düzenlenen tüzük ve yönetmeliklere dayanak teşkil etmiştir.

Zirai mücadele uygulamalarında çok önemli bir görevi bulunan Bitki Koruma Ürünleri bayilerinin ve toptancılarının, bayilik ve toptancılık hizmetlerinin düzenlendiği, Bakanlığımızca hazırlanarak 11/10/2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkındaki Yönetmeliğin de bu Kanuna dayalı olarak çıkarılması gerekli ve yeterli olarak görülmüştür. Davacının söz konusu ettiği tüzüğün de Bu yönetmeliğin düzenlenmesine dayanak teşkil eden 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu ile ilişkisi bulunmamaktadır. Bu tüzük sadece 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği hakkındaki kanuna dayanılarak çıkarılmış olup 6968 sayılı kanunu kendine dayanak olarak almamıştır. (Ek-2)

R

Davacı tarafından iptali talep edilen 11/10/2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkındaki Yönetmeliğin" 3.maddesinde " Bu Yönetmelik 15.05.1957 tarih ve 6968 Sayılı "Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununun" 40. ve 64. maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır." hükmüne yer verilmiş ve davacı tarafından salt Kanuna dayanılarak Yönetmeliklerin hazırlanamayacağı, Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük hükümlerinin de dayanak yapılması gerektiğinden bahsedilmiş olup, bundaki zımni amaç, Tüzük hükümlerine dayalı olarak yönetmeliğin özellikle sınava ilişkin maddelerinin aşılına çalışılmasıdır. Kaldı ki farklı kanunların dayanak teşkil ettiği her iki mevzuatta çelişkili ve biriyile verilmiş görevin diğeriyle iptali gibi ziraat mühendislerinin tüzükle belirtilmiş herhangi bir hakkın alınması da söz konusu değildir. Davacının ilgili tüzük hükümleri çerçevesinde iddialarının 1. maddesi içinde saydığı Ziraat Yüksek mühendislerinin yetkisinde bulunan hiçbir hizmeti bu yönetmelik iptal etmemiştir.

Normlar hiyerarşisine de uygun olan bu düzenleme yeterli olup, Tüzük hükümleri, Kanun hükümlerine aykırı olamayacağı için çıkarılan Yönetmeliğin, Tüzük hükümlerine de uygun olması tabidir. Bu sebeple davacının dava konusu Yönetmeliğin 3.maddesinin iptaline ilişkin isteminde hukuka uyarlılık bulunmadığından reddi gerekmektedir.

2- a) 11/10/2007 tarihli ve 26670 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrası, Bakanlığımızca hazırlanarak, 02/02/2008 tarihli ve 26775 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1 inci maddesi (Ek-3) ile aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(1) Bitki koruma ürünleri bayilik veya toptancı izin belgesi verilecek kişilerde aranacak şartlar şunlardır:

- a) Türk vatandaşı olmak,
- b) Ziraat mühendisi olmak,
- c) Kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda zirai mücadele hizmetlerinde en az üç yıl çalışmış;
 - 1) Ziraat teknisyeni,
 - 2) Meslek yüksekokullarından bitki sağlığı ile ilgili dersi alarak mezun olmuş tekniker olmak,
- ç) Bakanlıkça veya Milli Eğitim Bakanlığınca veya Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca yılda bir kez yapılacak olan sınavda 100 tam puan üzerinden 80 ve üzeri puan almak."

Yapılan bu yönetmelik değişikliği ile, Ziraat Fakültelerinden herhangi bir bölüm farkı gözetilmeksizin mezun olan ziraat mühendislerinin eşitliği sağlanmıştır.

2- b) Bitki Koruma Ürünlerinin zehirli kimyasallar olması, bu ürünlerin insan ve çevre sağlığına olan olumsuz etkileri, yanlış ve tavsiye dışı kullanılmaları halinde tarımsal ürünlerde kalıntı problemine neden oldukları, bunun da insan sağlığı ile yaş meyve ve sebze ihracatımızda önemli sorunlara yola açacağı gibi sebeplerden dolayı Bitki Koruma Ürünlerini toptan ve perakende satan bayi ve toptancıların, 11/10/2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin beşinci fıkrasının alt bentlerinde belirtilen konularda yeterli bilgi birikimine sahip olmaları ve bu konularda bilgilerinin artırılması, güncellenmesi ile üreticilere doğru ve sağlıklı tavsiyelerde bulunabilmeleri, konunun tamamen insan sağlığına yönelik olması sebebiyle, bayilik veya toptancılık yapacak ziraat mühendisleri, tekniker ve teknisyenlerin standartları yükseltilmesi amacıyla, 02/02/2008 tarih ve 26775 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair

R

Yönetmeliğin 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen sınava tabi tutulmaları Bakanlığımızca uygun görülmüştür.

Sınav uygulamasının çeşitli meslek gruplarında da uygulandığı bilinmektedir. Fümigasyon operatörü ve yardımcısı olmak isteyen adaylar, (ziraat mühendisi, ziraat teknikeri ve ziraat teknisyeni) 24/08/2005 tarih ve 25916 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Zirai Karantina Fümigasyon Yönetmeliğinin 7 nci maddesi (Ek-4) uyarınca sınava tabi tutulmakta ve sınavda başarılı olmaları halinde belge almaya hak kazanmaları, sınav uygulamalarına bir örnektir. Burada bölüm itibariyle herhangi bir kısıtlama bulunmamakta tüm ziraat mühendislerine bu hak verilmiştir. Sınav zorunluluğu bir kısıtlama ise Fümigasyon yönetmeliğinde de aynı durum söz konusudur. Burada ki temel amaç sudur. Öncelikle yapılacak işte kullanılan obje bir zehirdir. Bunu kullanan satan ve uygulayanın dışında 71 milyonluk ülke nüfusunu da yakından ilgilendirmektedir. 441 sayılı Kanun Hükmündeki Kararıda da Tarım ve Köyişleri Bakanlığının görevleri arasında yer alan Zirai mücadele ilaçlarının, alet ve makinelerinin ithal, imal, satış ve kullanılma esaslarını tesbit etmek, uygulamak ve bu ilaçların insan, hayvan ve çevreye zarar vermeyecek şekilde kullanılmasını teminen gerekli denetimleri yapmak görevi bulunmaktadır (Ek-5). Bu çerçevede bu konuyu en iyi bilen insanların bu işi yapmaları riskleri minimize edecektir. Dolayısıyla ülke adına 71 milyon insanın sağlığını ilgilendiren bir konuda en iyilerin görev yapmasını sağlayacak bir tedbir olarak görülmeli ve böyle değerlendirilmelidir.

3-11/10/2007 tarihli ve 26670 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 9 uncu maddesi, Bakanlığımızca hazırlanarak, 02/02/2008 tarihli ve 26775 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 3 üncü maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlükten kaldırılan bu madde ile bayilik veya toptancı izin belgesi sahibi olan kişilerin beş yılda bir tekrar sınava girmeleri ve başarılı olma mecburiyetleri ortadan kalkmıştır. Dolayısı ile davacının dava ettiği husus Bakanlığımızca yapılan yönetmelik değişikliği ile düzeltildiğinden dava konusu ortadan kalkmıştır. (Ek-6)

4- Davacı, Yönetmeliğin Geçici 1. maddesinin (a) bendinin iptalini istemektedir. Geçici 1. maddenin (a) bendinde " Bu yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce Bitki Koruma Ürünleri bayilik veya toptancı izin belgesi almış olan, 6.maddenin birinci fıkrasının (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen şartları taşımayan bayi veya toptancıların izin belgeleri 01/01/2009 tarihine kadar geçerlidir. " denilmektedir. Burada söz konusu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce adlarına bayilik izin belgesi düzenlenip ziraat mühendisi, ziraat teknisyeni veya tekniker olmayanların bayilik veya toptancı izin belgelerinin iptali söz konusudur. Savunmamızın başında bahsedilen hususlar dikkate alınarak Bakanlığımızca hazırlanan Yönetmelikte, ülkemiz tabiat varlıklarının korunması, güvenli gıdaların üretilmesinde çok önemli bir görevi yerine getiren bayilerin(ilkökul; orta okul, lise veya farklı meslek gurupları), yanlış ilaç tavsiyelerinin asgariye indirilebilmesi, hatalı uygulamaların ortadan kaldırılması ve güvenilir ürün elde edilmesi amaçlanmaktadır. Mühendis teknisyen veya tekniker olmayıp, teşhisini yapamadığı bir hastalık veya zararlı için, hastalık, zararlı ve yabancı ot türüne göre ayrı ayrı tavsiyesi bulunan ilaçların gelistiguzel verilmesi insan ve çevre sağlığı açısından bir felaketi beraberinde getirecektir. Çünkü teknik talimatların belirlediği kurallara göre yüzlerce zararlı organizma içinden yanlış teşhis yanlış ilaç kullanımını, bu durum da hem ilacın etkisiz kalmasına hem de mücadele hizmetlerinde büyük aksamalara ve insan sağlığını etkilenebilecek kalıntılara neden olabilecektir. Daha önceki yıllarda ülkemizde bu işi yapacak mühendislerin yetersiz olduğu dönemlerde kısa dönemli kurslar sonucu verilen bu tür yetkilerin verilmesi o günkü zorunlulukların bir gereği olarak görülmüştür. Ancak bu gün bu işi yapabilecek uzman veya elemanların yeteri kadar bulunması için ehil olanlar tarafından yapılmasını zorunlu kılmaktadır.

2

Dolayısıyla bu görev konu ile ilgili bilgilerin eğitimini almış, meslekten olan teknik elemanlarca sağlanabilir. Açıklanan tüm bu sebepler dikkate alındığında gerekli bilgi birikimi ile ilgili eğitimi almamış meslekten olmayan kişilerin makul bir zaman içerisinde (yaklaşık 1,5 yıl sonra) bayilik veya hizmetlerini bırakmalarında kamu yararı bulunmaktadır.

Sonuç olarak; dava konusu Yönetmeliğin 1 inci maddesi ile Geçici 1. maddesi, 02.02.2008 tarih ve 26775 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren " Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik " in ekte de belirtilen ilgili maddelerince değiştirilmiş, 9 uncu maddesi ise tümüyle yürürlükten kaldırılmıştır. Dolayısı ile davalının bu maddelere ilişkin iptal talebinin konusu kalmamıştır.

Diğer taraftan bu yönetmelik davacının da iddia ettiği gibi halk sağlığını yakından ilgilendirmekte ve Davacının kaldırılmasını ve iptalini istediği maddelerin kaldırılması veya iptal edilmesi durumunda her önüne gelenin zirai mücadele ürünlerini satabildiği standartları yükseltilmiş bir yapının oluşmasını önleyecek ve gerçek anlamda ülke insanının sağlığı devamlı tehdit altında bulunacaktır.

Bu nedenlerle davanın reddine ve yargılama giderlerinin davacıya tahminine karar verilmesini saygılarımla arz ederim. Yukarıdaki gerekçelere göre davanın ve koşulları gerçekleşmeyen yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerekmektedir.

SONUÇ VE İSTEM:

Yukarıda açıklanan ve ibraz edilen bilgi belgelerle ve res'en göz önüne alınacak başka nedenlerle yürütmenin durdurulması istemi ve davanın reddi ile yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına karar verilmesini arz ve talep ederim.


TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI ADINA

Ramazan İRİBOY
Hukuk Müşaviri

EKLER:

- Ek-1** : 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununun 2 nci maddesi.
Ek-2 : Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine ilişkin Tüzük
Ek-3 : 02.02.2008 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1 inci maddesi.
Ek-4 : / Zirai Karantina Fumigasyon Yönetmeliği 7 nci maddesi.
Ek-5 : Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında 441 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Görevler Bölümü,
Ek-6 : 02.02.2008 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 3 üncü maddesi.